

Лекція 2. Підготовка проекту до запису

ЗМІСТ

Робота з вікном Camtasia Recoder	2
Підготовка до запису	4
Налаштування області запису	4
Налаштування розмірів	4
Налаштування параметрів	8
Налаштування параметрів запису зображення та звуку	9
Основні налаштування	9
Додаткові можливості налаштування	10
Вибір відеоформату	11
Установка ефектів	11
Перехід до установки і ввімкнення ефектів	11
Додавання міток і підписів	12
Установка ефектів покажчика миші	14
Налаштування параметрів запуску і зупинки запису	15
Налаштування поведінки вікна Camtasia Recorder	17

Робота з вікном Camtasia Recorder

Запис виконується з використанням компоненти Camtasia Studio – Camtasia Recorder. Компонента може бути запущена з вікна привітання або основного вікна Camtasia Studio. Camtasia Recorder можна запустити і безпосередньо з використанням Головного меню Windows.

При першому запуску вікно Camtasia Recorder за замовчуванням з'являється в правому нижньому куті робочого столу (рис. 2.1). У подальшому вікно буде з'являтися там, де воно розташовувалася в попередньому сеансі запису.

Рис. 2.1. Вікно Camtasia Recorder перед початком запису

За бажанням вікно можна перемістити в будь-яке місце екрану.

Вікно має розділ **Select Area** для настройки розміру зображення, яке записується, розділ **Recorded Inputs** для вибору і настройки записуючих пристроїв, а також віконцем перегляду зображення з веб-камери і регулятором чутливості мікрофона. Праворуч розташована велика кнопка **rec** для запуску запису.

При наведенні покажчика миші на зображення, одержуване з веб-камери, відображається вікно, яке спливає з більш великою картинкою (рис. 2.2).

Рис. 2.2. Вікно зображення з веб-камери

Якщо веб-камера не ввімкнена на запис, то й віконце перегляду в розділі Recorded Inputs не відображається. Так само не відображається і регулятор чутливості запису, якщо не обраний жоден мікрофон.

У процесі запису вікно змінює свій вигляд (рис. 2.3).

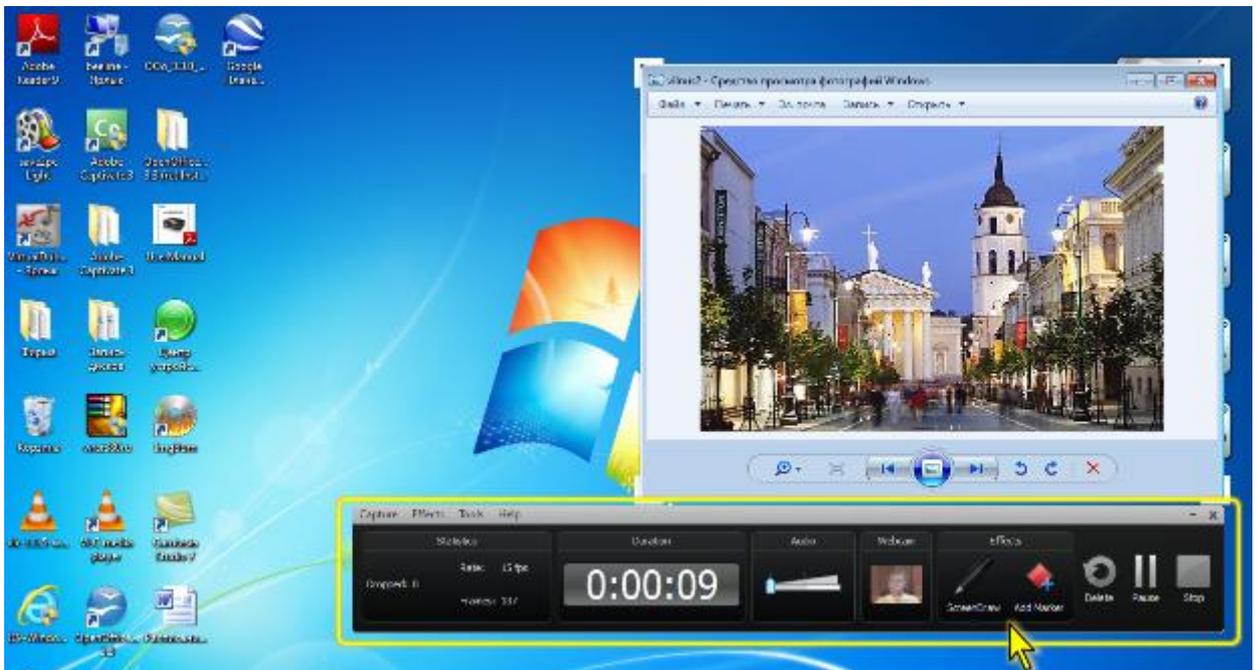

Рис. 2.3. Вікно Camtasia Recorder в режимі запису

У лівій частині вікна в розділі «Статистика» (**Statistics**) відображаються основні характеристики запису. У розділі «Тривалість» (**Duration**) – час, що минув з початку запису. У правій частині вікна з'являється три кнопки. Кнопка «**Стоп**» (**Stop**) припиняє запис, після чого автоматично запускається її попередній перегляд або збереження. Кнопка «**Пауза**» (**Pause**) призупиняє запис. Для продовження запису треба натиснути цю ж кнопку «**Робота**» (**Resume**). Кнопка **Delete** зупиняє запис і видає запит на її видалення. Якщо у вікні запиту натиснути кнопку **Yes**, зроблений запис буде видалений, а вікно Camtasia Recorder буде готове до нового запису. Якщо ж натиснути кнопку **No**, запис буде продовжений.

У вікні Camtasia Recorder в режимі запису з'являється розділ **Effects**. Якщо клацнути по кнопці **ScreenDraw**, буде відображена група елементів для створення графічних позначок при записі (рис. 2.4). А якщо клацнути по кнопці, **Cursor Effects**, буде показана група елементів для вибору ефектів відображення покажчика миші в запису.

Рис. 2.4. Вікно Camtasia Recorder з елементами для створення графічних позначок

Можна налаштувати відображення тих чи інших областей вікна Camtasia Recorder в процесі запису.

- У меню Tools виберіть команду Recording Toolbars.
- Встановіть прапорці для тих вікон, які мають відображатися.

Підготовка до запису

Налаштування області запису

Налаштування розмірів

Після запуску Camtasia Recorder на екрані відразу відображається область, що записується з розмірами і положенням, які були встановлені в попередньому сеансі роботи.

Область запису на екрані виділена пунктирною лінією (рис. 2.5). По кутах і межах області відображаються маркери. У центрі області відображається перехрестя. Область можна пересувати по екрану, захопивши мишею її перехрестя. Області вікна, що лежать за межами області запису, ледь затемнені.

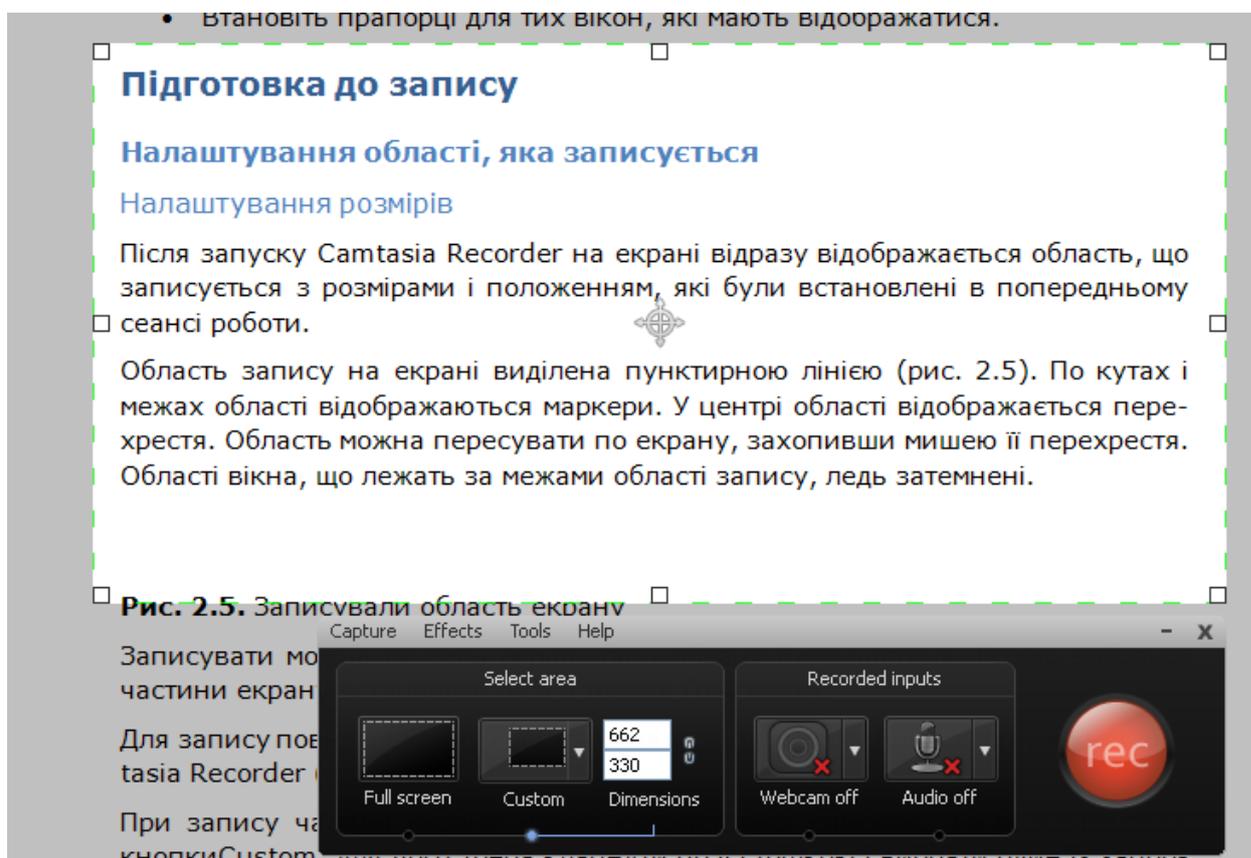

Рис. 2.5. Записували область екрану

Записувати можна як весь екран, так і обрану його частину. Розмір вибраної частини екрану встановлюється в точках (пікселях).

Для запису повного екрану достатньо натиснути кнопку **Full screen** у вікні Camtasia Recorder (рис. 2.1). А для запису частини екрану можна скористатися

списком, який розкривається кнопкою **Custom**. Треба клацнути по її курсором і вибрати один із запропонованих розмірів (рис. 2.6).

Рис. 2.6. Вибір розміру області запису екрана

Якщо зручний для запису розмір в списку відсутній, можна вибрати найближчий розмір, а потім змінити розмір області перетягуванням її маркерів (рис. 2.5). Якщо ж потрібно вибрати точний розмір області запису, можна скористатися полями, розташованими праворуч від кнопки **Custom** (рис. 2.5). У верхньому полі вказується ширина області, в нижньому – висота. Після введення значення в кожне поле для підтвердження необхідно натиснути клавішу **Enter**. Праворуч від полів розмірів відображається значок у вигляді ланок ланцюга. Якщо ланки роз'єднані, значення в кожне поле вводиться незалежно один від одного. Якщо ж ланки з'єднані (рис. 2.7), то розміри будуть змінюватися із збереженням відношення ширини до висоти області, тобто при введенні і підтвердженні значення в одне поле, значення у другому полі буде змінюватися автоматично.

Рис. 2.7. Зміна розміру області запису

Слід мати на увазі, що вказані поля відображаються, тільки якщо обраний не повноекранний розмір області запису.

Під час запису роботи в будь-якому додатку, розмір і положення області запису зручно прив'язати до розміру та стану її вікна. Для цього вікно додатка, який записується слід розмістити на Робочому столі поверх всіх інших вікон, а в списку кнопки **Custom** (рис. 2.6) вибрати команду **Lock to application**. Після цього розмір області запису та її положення будуть автоматично змінюватися при зміні розмірів і положення вікна додатка. Також, і розміри вікна додатка будуть автоматично змінюватися при виборі розмірів записуваної області в списку кнопки **Custom** (рис. 2.6). При цьому команда **Lock to application** в списку буде відзначена галочкою. Для розриву зв'язку записуваної області та додатка слід ще раз вибрати команду **Lock to application**.

Можна також в якості області запису вибрати не все вікно, а його частину.

- У списку кнопки **Custom** (мал. 2.6) виберіть команду **Select area for record**, після чого на екрані з'являться дві червоні лінії, що перетинають одна одну (рис. 2.8).

Рис. 2.6. Вибір розміру області запису екрана

Якщо зручний для запису розмір в списку відсутній, можна вибрати найближчий розмір, а потім змінити розмір області перетягуванням її маркерів (рис. 2.5). Якщо ж потрібно вибрати точний розмір області запису, можна скористатися полями, розташованими праворуч від кнопки **Custom** (рис. 2.5). У верхньому полі вказується ширина області, в нижньому – висота. Після введення значення в кожне поле для підтвердження необхідно натиснути клавішу **Enter**. Праворуч

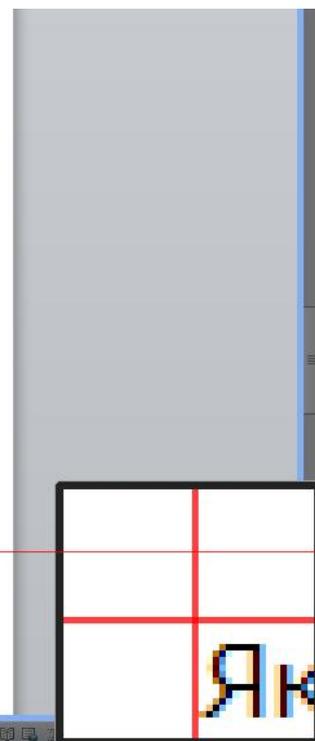

Рис. 2.8. Перехід до виділення довільної області записи

- При наведенні перехрестя ліній на будь-яку частину вікна, вона автоматично виділяється (рис. 2.9). Клацніть мишею, щоб це виділення стало областю запису.
- Якщо виділяється все вікно цілком, то воно стає областю запису. При цьому автоматично включається режим **Lock to application**.
- Для виділення довільної області екрану при натиснутій лівій кнопці миші перемістіть перехрестя ліній так, щоб утворилася рамка області потрібного розміру у потрібному місці (рис. 2.10).

Рис. 2.6. Вибір розміру області запису екрана

Якщо зручний для запису розмір в списку відсутній, можна вибрати найближчий розмір, а потім змінити розмір області перетягуванням її маркерів (рис. 2.5). Якщо ж потрібно вибрати точний розмір області запису, можна скористатися полями, розташованими праворуч від кнопки **Custom** (рис. 2.5). У верхньому полі вказується ширина області, в нижньому – висота. Після введення значення в кожне поле для підтвердження необхідно натиснути клавішу **Enter**. Праворуч

Рис. 2.8. Перехід до виділення

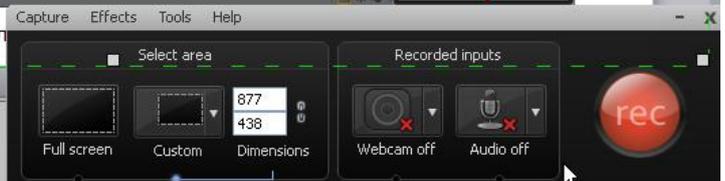

Рис. 2.9. Виділення робочого вікна Microsoft Word в якості області запису

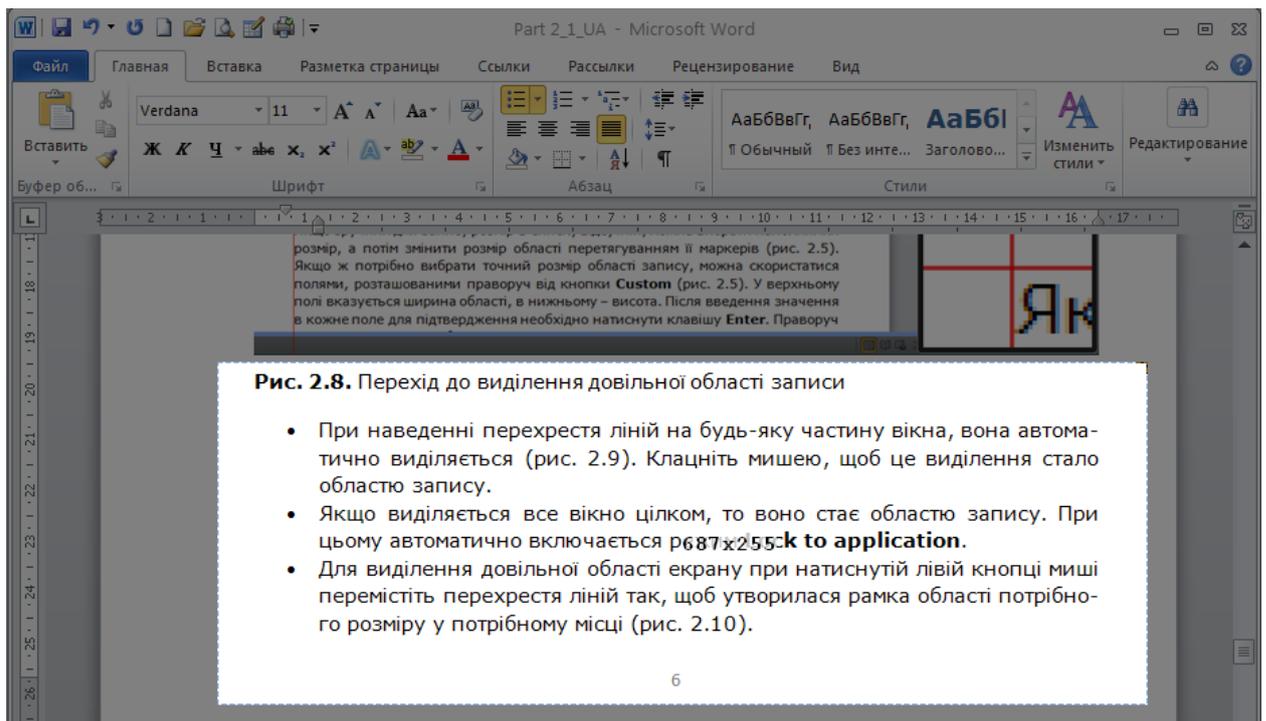

Рис. 2.8. Перехід до виділення довільної області запису

- При наведенні перехрестя ліній на будь-яку частину вікна, вона автоматично виділяється (рис. 2.9). Клацніть мишею, щоб це виділення стало областю запису.
- Якщо виділяється все вікно цілком, то воно стає областю запису. При цьому автоматично включається **6877x2555k to application**.
- Для виділення довільної області екрану при натиснутій лівій кнопці миші перемістіть перехрестя ліній так, щоб утворилася рамка області потрібного розміру у потрібному місці (рис. 2.10).

Рис. 2.10. Виділення довільної області запису

У деяких випадках зручніше не вибирати або заздалегідь встановлювати розмір і положення області запису, а при натиснутій лівій кнопці миші розтягнути на екрані її рамку.

Налаштування параметрів

Можна налаштувати деякі параметри області запису.

- У меню **Tools** виберіть до проманди **Options**.
- Перейдіть на вкладку **Program** (рис. 2.11).

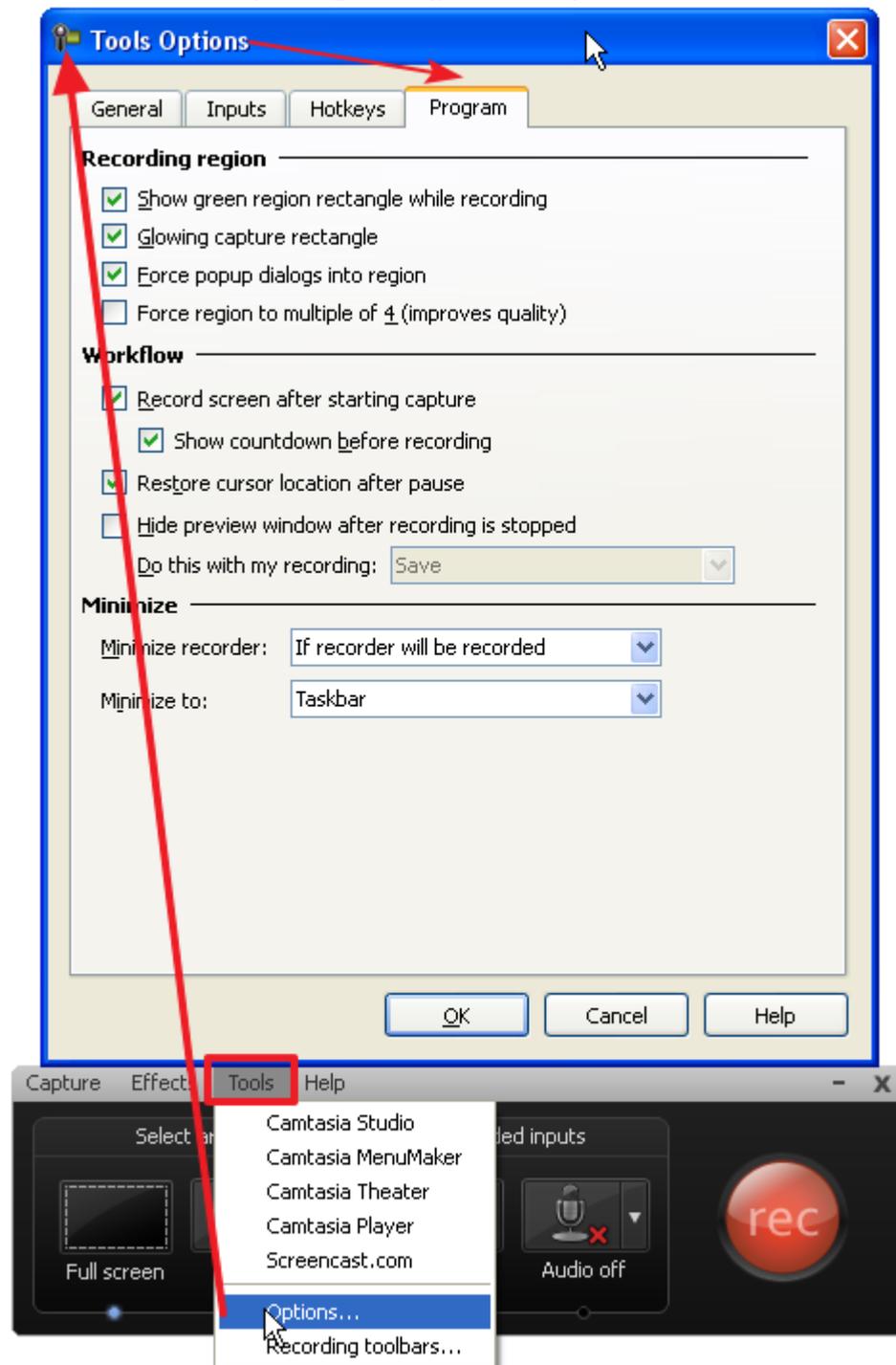

Рис. 2.11. Налаштування параметрів записуваної області

Якщо записується не весь екран, а тільки певна область, доцільно встановити рамку цій області. Для цього слід встановити прапорець **Show green region rectangle while recording**. При цьому в кутах області запису будуть відображені зелені маркери.

За допомогою прапорця **Glowing capture rectangle** можна встановити мерехтіння маркерів, які обмежують область запису. Мерехтіння буде спостерігатися тільки під час запису. Якщо запис призупинити, мерехтіння припиниться.

Під час запису процесу роботи з будь-якою програмою можуть відобразитися різні діалогові вікна, підказки (хінти) тощо. Для того щоб усі ці елементи не виходили за межі області запису слід встановити прапорець **Force popup dialogs into region**.

Для того щоб уникнути помилки під час відтворення відео, яке було створено з використанням певних кодеків (наприклад, Microsoft Video 1), які вимагають, щоб роздільна здатність відео в пікселях було кратним числу чотири, слід встановити прапорець **Force region to multiple of 4 (improves quality)**. Це призводить до того, що роздільна здатність відео (у пікселях) кратна числу чотири.

Налаштування параметрів запису зображення та звуку

Основні налаштування

У процесі роботи **Camtasia Recorder** може записувати зображення в області запису і дії покажчика миші в ній, зображення з веб-камери, голосовий супровід і звуки, що відтворюються системою.

Основні параметри можна вибрати і налаштувати безпосередньо у вікні **Camtasia Recorder** в розділі **Recorded Inputs** вікна (рис. 2.1).

Якщо будь-яка веб-камера ввімкнена на запис, на кнопці **Webcam** відображається значок у вигляді зеленої галочки, а поруч відображається віконце перегляду. У списку кнопки можна вибрати веб-камеру, яка використовується. Для відмови від запису зображення на веб-камеру слід клацнути по кнопці **Webcam** або по зеленій точці під кнопкою, після цього віконце перегляду зображення зникне, а на кнопці з'явиться значок у вигляді червоного хрестика.

Якщо будь-який мікрофон ввімкнений на запис, на кнопці **Audio** відображається значок у вигляді зеленої галочки, а поруч відображається регулятор його чутливості. У списку кнопки можна вибрати мікрофон, який використовується.

Після вибору мікрофона можна налаштувати його чутливість. Для цього використовують регулятор і кольорову шкалу гучності звуку, яка розташована праворуч від кнопки. На шкалі відображаються кольорові смужки гучності звуку. Сірий колір відповідає тихому звуку, зелений і жовтий – нормальному звучанню, а червоний – голосному. Переміщуючи регулятор, необхідно добитися того, щоб при максимально гучному (в межах розумного) звучанні голосу індикаторна смужка червоного кольору доходила до правої межі шкали.

Якщо запис голосового супроводу планується зробити в подальшому в процесі монтажу, то всі мікрофони краще відключити, для цього в списку слід вибрати параметр **Do not record microphone**.

Крім голосу, одночасно можна записувати і всі звуки, що відтворюються системою. Це не тільки власне системні звуки, але і звуки, відтворені, наприклад, медіапрогравачем, під час показу презентацій PowerPoint, на сторінках Інтернет

тощо. Для запису таких звуків у списку кнопки **Audio** слід вибрати параметр **Record system audio**.

Для відмови від запису яких звуків слід клацнути по кнопці **Audio** або по зеленій точці під кнопкою, після чого регулятор чутливості зникне, а на кнопці з'явиться значок у вигляді червоного хрестика.

Додаткові можливості налаштування

Для налаштування параметрів запису використовують також діалогове вікно **Tools Option**, для відображення якого у вікні **Camtasia Recorder** слід в меню **Tools** вибрати команду **Options**.

Для відображення цього діалогового вікна можна також скористатися командою **Options** в списках, що розкриваються кнопками **Webcam** або **Audio** розділу **Recorded Inputs** вікна **Camtasia Recorder** (рис. 2.1).

Налаштування робляють у вкладці **Input** (рис. 2.12).

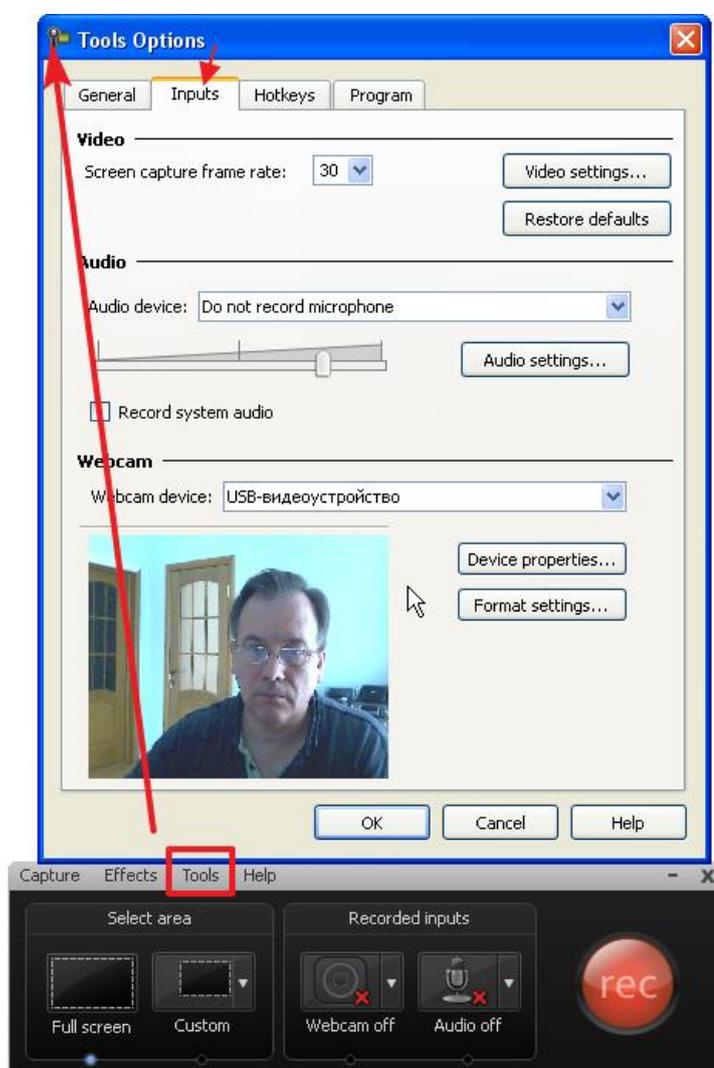

Рис. 2.12. Налаштування параметрів запису зображення і звукового супроводу

У розділі **Video** в списку, що розкривається **Screen capture frame rate** (рис. 2.12) можна вибрати частоту кадрів відеозображення, яке записується. Чим вище частота, тим більш плавним і природним буде відображення рухомих і

мінливих елементів області запису. Зі збільшенням частоти кадрів збільшується і розмір відеофайлу, проте незначно. Наприклад, перехід від 15 кадрів в секунду до 30 збільшує розмір файлу приблизно на 15%.

Натиснувши кнопку **Video Setting**, в діалоговому вікні можна вибрати кодек, який буде використаний для запису відео, а для деяких кодеків також налаштувати параметри. Якщо в процесі таких налаштувань зроблені небажані зміни, слід натиснути кнопку **Restore Defaults**.

У розділі **Audio** можна натиснути кнопку **Audio settings** (рис. 2.12) для вибору формату і атрибутів звуку.

У розділі **Webcam** можна натиснути кнопку **Device properties** (рис. 2.12) для налаштування параметрів веб-камери. Зовнішній вигляд вікна і можливості налаштування визначаються веб-камерою, яку вибрали. Слід звернути увагу, що під час налаштування параметрів камери віконце попереднього перегляду у вкладці **Input** (рис. 2.12) відключається.

Для вибору формату відеопотоку, включаючи частоту кадрів і розмір зображення, можна натиснути кнопку **Format settings** (рис. 2.12).

Вибір відеоформату

За замовчуванням запис проводиться у внутрішньому відеоформаті **Camtasia Studio – camrec**.

Можна проводити запис у форматі AVI.

- У меню Tools виберіть команду **Options**.
- Перейдіть на вкладку **General** (рис. 2.13).
- Виберіть формат у списку **Record to**

Слід мати на увазі, що у форматі AVI неможливо зберегти ефекти виділення покажчика миші, які були використані під час запису.

Установка ефектів

Перехід до установки і ввімкнення ефектів

Ефекти, які будуть використовуватися під час запису, встановлюють з використанням команд меню **Effects** вікна **Camtasia Recorder** (рис. 2.1). Для вибору ефектів і налаштування їх параметрів слід звернутися до діалогового вікна **Effects Options**, яке відображається з використанням команди **Options**.

Але вибір параметрів ефектів ще не забезпечує їх відображення в запису. Для включення ефектів слід вибрати відповідні команди меню.

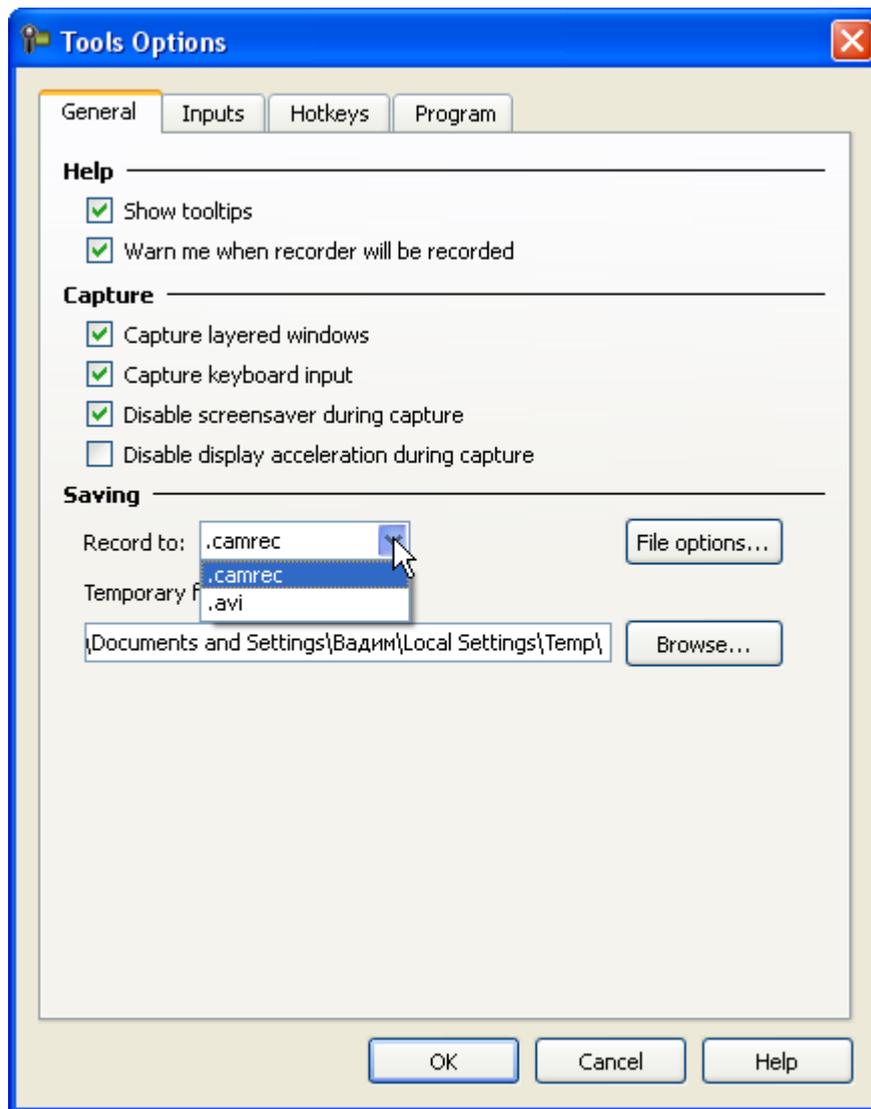

Рис. 2.13. Вибір відеоформату збереження запису

Додавання міток і підписів

На відеозапис можна додати мітку часу і підпис, які постійно будуть на екрані. Це робиться у вкладці **Annotation** діалогового вікна **Effects Options** (рис. 2.14).

- Встановіть прапорець **Time/date**, щоб на запису відображалось значення поточного часу і дати.
- Натисніть кнопку **Time/date format** і у відповідному діалоговому вікні виберіть спосіб і формат представлення дати і часу початку запису.
- Встановіть прапорець **Elapsed time**, щоб на запису відображалось час, що минув з початку запису.
- Встановіть прапорець **Display time/date first**, щоб в мітці часу спочатку відображалось час початку запису, а потім час, що минув з початку запису. Якщо потрібно зворотний порядок відображення, прапорець слід зняти.
- Натисніть кнопку **System stamp options** і у відповідному діалоговому вікні виберіть параметри оформлення мітки часу. Можна вибрати параметри шрифту (кнопка **Font**), кольору шрифту і підкладки. Якщо підкладка не потрібна, встановіть прапорець **Transparent background**. Для шрифту

можна встановити ефекти тіні або контуру. Клацнувши відповідний квадратик в розділі **Position**, виберіть розташування мітки на екрані.

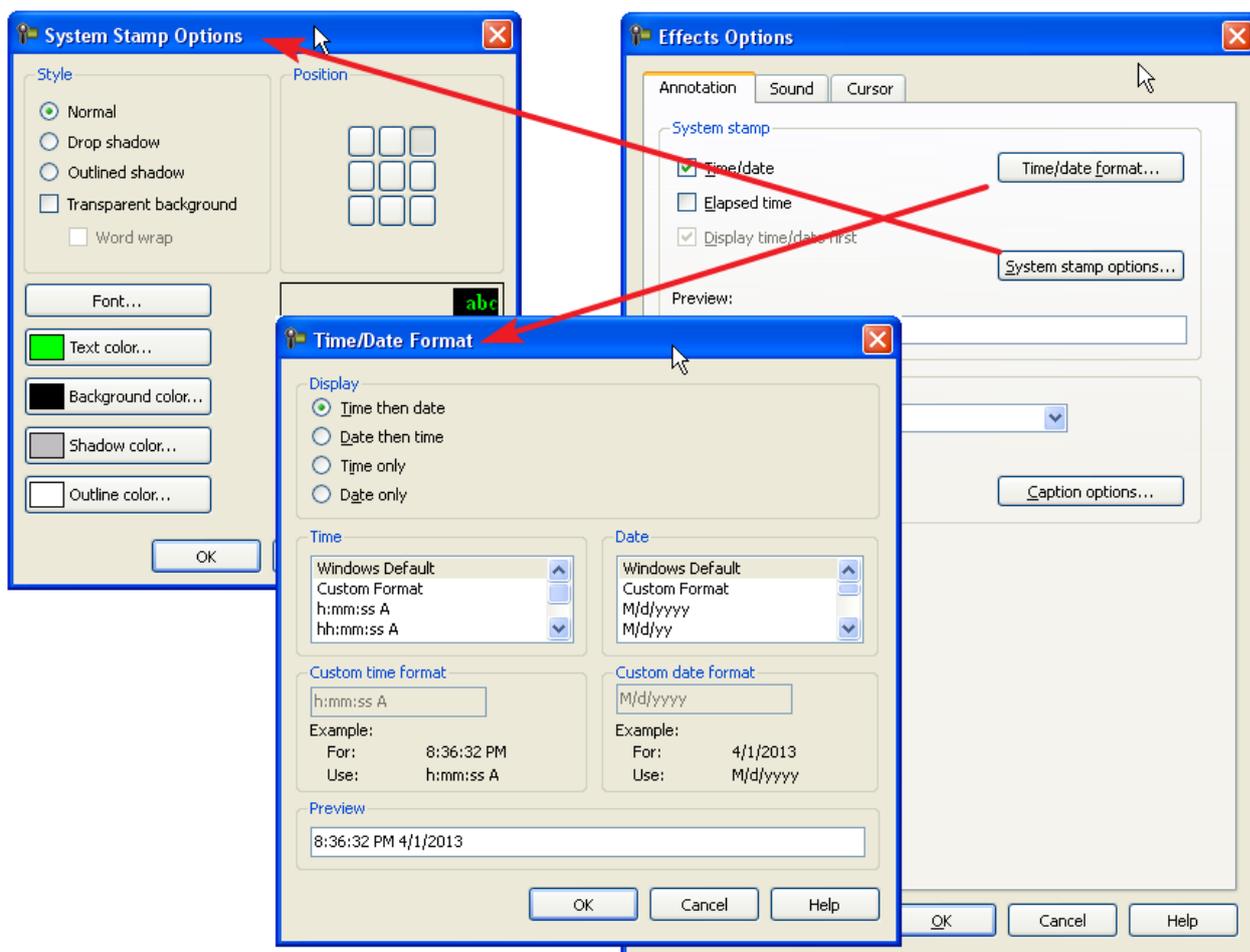

Рис. 2.14. Додавання мітки часу і підпису

Формат і структуру подання на екрані мітки часу можна побачити в полі **Preview** (рис. 2.14).

- У полі списку, що розкривається **Caption** введіть текст, який буде постійно присутній на екрані. У цьому списку можна вибрати і один з раніше використовувалися текстів.
- Натисніть кнопку **Caption options** і у відповідному діалоговому вікні виберіть параметри оформлення тексту. Робиться це точно так само, як і при настроюванні параметрів оформлення мітки часу.
- Встановіть прапорець **Prompt before capture** для того, щоб перед початком запису з'являлося вікно запиту для додавання або вибору тексту напису.

Для включення мітки часу і підпису в запис слід у меню **Effects** вибрати команду **Annotation**, а потім команду **Add system stamp** для додавання мітки часу і команду **Add caption** для додавання підпису. Для включення мітки часу і підпису в запис слід у меню **Effects** вибрати команду **Annotation**, а потім команду **Add system stamp** для додавання мітки часу і команду **Add caption** для додавання підпису.

Установка ефектів покажчика миші

Для залучення уваги до покажчика миші можна використовувати різні ефекти його виділення. Деякі з цих ефектів можна встановити ще до початку запису.

Це робиться у вкладках **Cursor** і **Sound** діалогового вікна **Effects Options** (рис. 2.15).

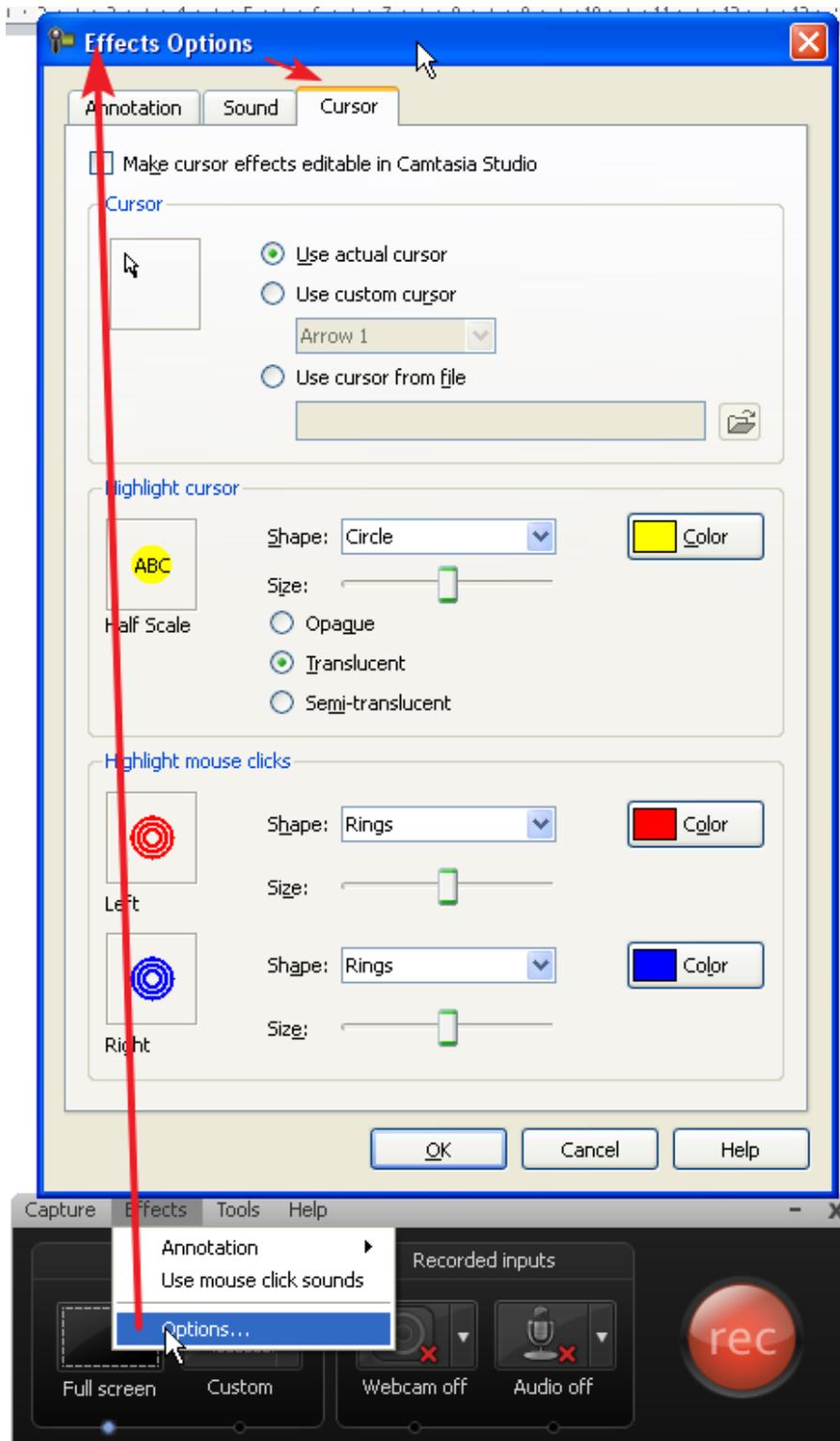

Рис. 2.15. Установка ефектів виділення покажчика миші

- Зніміть прапорець **Make cursor effects editable in Camtasia Studio**.
- У відповідних розділах вікна виберіть вид покажчика миші, способи його підсвічування, а також способи виділення клацань кнопками миші.
- У вкладці **Sound** виберіть звукові файли, відтворення яких буде супроводжувати клацання миші.

Для включення звукового виділення клацань миші в меню **Effects** слід вибрати команду **Use mouse click sound**.

Не слід зловживати цією можливістю. Клацання мишею в будь-якому випадку фіксуються при записі і в подальшому при редагуванні проекту їх можна побачити на доріжці **Cursor** шкали часу вікна Camtasia Studio. При необхідності в тому ж вікні можна буде і додати звуки для них. У той же час, клацання, зафіксовані під час запису відео, видалити при редагуванні вкрай складно.

Для ввімкнення обраних ефектів виділення покажчика миші в запис слід у меню **Effects** вибрати команду **Cursor**, а потім в підлеглому меню спосіб виділення:

- **Hide cursor** – приховати покажчик миші;
- **Show cursor** – показувати покажчик миші;
- **Highlight clicks** – підсвічувати клацання мишкою;
- **Highlight cursor** – підсвічувати покажчик миші;
- **Highlight cursor & clicks** – підсвічувати покажчик і клацання миші.

Слід звернути увагу, що команда **Cursor** відображається тільки тоді, коли у вкладці **Cursor** діалогового вікна **Effects Options** (рис. 2.15) знятий прапорець **Make cursor effects editable in Camtasia Studio**.

Використання ефектів виділення покажчика миші в процесі запису в більшості випадків незручно і неефективно. Набагато простіше і надійніше встановити ефекти виділення в процесі редагування запису.

Слід мати на увазі, що використання ефектів виділення при редагуванні можливо лише в тому випадку, якщо у вкладці **Cursor** діалогового вікна **Effects Options** (рис. 2.15) встановлений прапорець **Make cursor effects editable in Camtasia Studio**.

Налаштування параметрів запуску і зупинки запису

За замовчуванням при ввімкненні запису з використанням кнопки **rec** вікна **Camtasia Recorder** (рис. 2.1) спочатку з'являється вікно попередження про початок запису, потім вікно із зворотним відліком часу.

Можна змінити порядок включення запису.

- У меню **Tools** виберіть команди **Options**.
- Перейдіть на вкладку **Program** (рис. 2.16).
- Для того щоб вікно зворотнього відліку не відображалось, зніміть прапорець **Show countdown before recording**. У цьому випадку запис почнеться відразу ж після натискання кнопки **rec**.

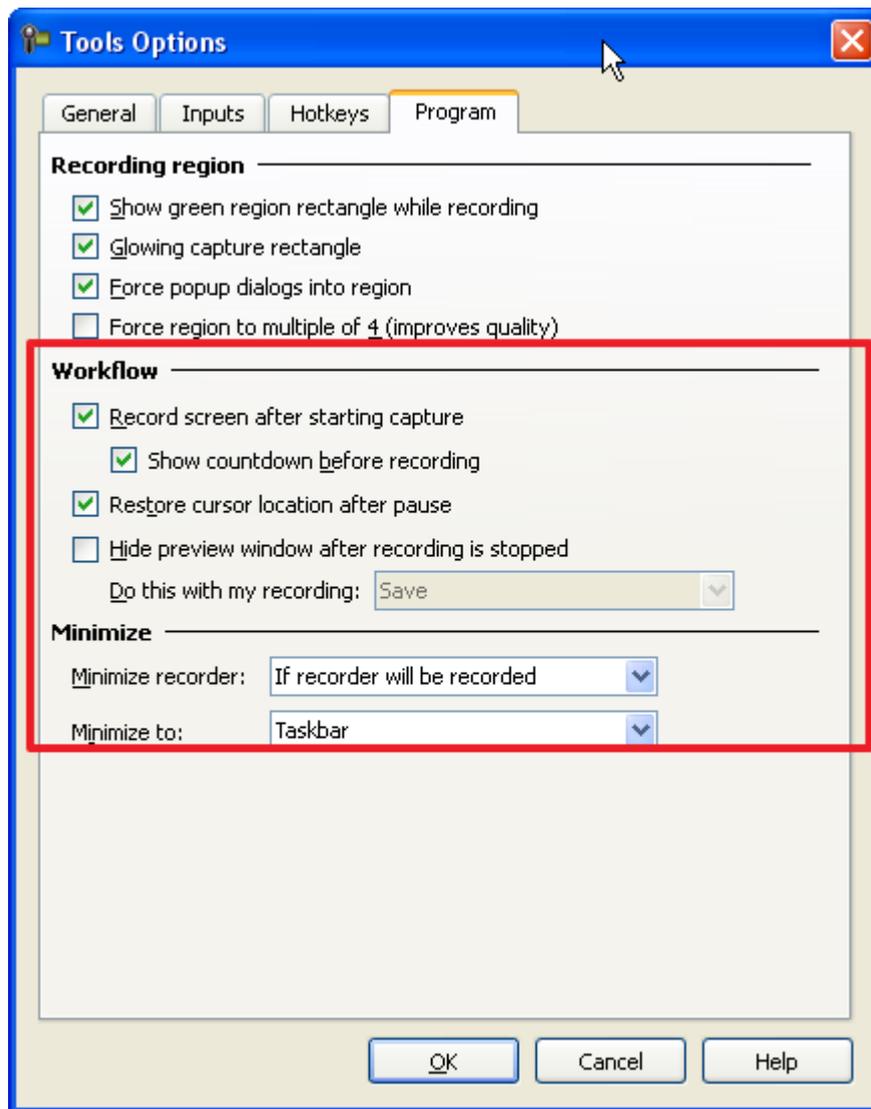

Рис. 2.16. Налаштування параметрів запуску і зупинки запису

Якщо зняти прапорець **Record screen after starting capture**, після натискання кнопки **rec** Camtasia Recorder буде переведений в режим паузи запису. Для початку запису треба натиснути кнопку **Resume** або, якщо основне вікно Camtasia Recorder не відображається, клавішу **F9**.

Під час паузи при записі покажчик миші випадково може бути переведений в іншу область екрану. Щоб після поновлення запису положення покажчика автоматично відновлювалося, слід встановити прапорець **Restore cursor location after pause**.

За замовчуванням після зупинки запису відображається вікно її попереднього перегляду.

Можна обійтися без використання цього вікна.

- Встановіть прапорець Hide preview window after recording is stopped.
- У списку, що розкривається Do this with my recording виберіть дію, яка повинна бути виконана після закінчення запису. Це може бити Save – зберегти як файл; Produce – опублікувати; Add to Timeline – додати на

тимчасову шкалу Camtasia Studio; Add to Clip bin – додати зроблений запис в корзину кліпів Camtasia Studio.

Налаштування поведінки вікна Camtasia Recorder

У залежності від положення області запису, вікно Camtasia Recorder під час запису розміщується нижче або вище неї. Якщо ж розмір або положення області запису не залишає місце для вікна Camtasia Recorder, за замовчуванням воно автоматично згортається в Панель завдань Windows.

Можна змінити цей режим.

- У меню **Tools** виберіть команди **Options**.
- Перейдіть на вкладку **Program** (рис. 2.16).
- У списку, що розкривається **Minimize recorder** виберіть варіант поведінки вікна.

Найбільш оптимальним варіантом є **If recorder will be recorded**, встановлений за замовчуванням. Якщо вибрати **Always**, то вікно буде зникати при будь-яких розмірах області запису, а якщо **Never** – ніколи.

У списку, що розкривається **Minimize to** можна вибрати область екрану, куди буде згорнуто вікно Camtasia Recorder під час запису. Це може бути Панель завдань **Windows (Taskbar)** або область повідомлень (**System tray**) на панелі завдань.